U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **D. T.,** zastoupený Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 4. 2016, č. j. 29 Az 16/2015 - 71,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost

II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Bc. Filipa Schmidta LL.M. **se určují** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobce se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 4. 2016, č. j. 29 Az 16/2015 - 71, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ze dne 24. 4. 2015, č. j. OAM-47/LE-BE02-ZA04-2015, jímž žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Ze správního spisu vyplývá, že žalobce do České republiky přijel v roce 2007 s tím, že obdržel povolení k pobytu za účelem studia. Od 10. 1. 2008 získal povolení k pobytu za účelem podnikání, ovšem posléze pracoval jako hlídač na parkovišti. V roce 2008 odcestoval do Lotyšska, kde se podílel na trestné činnosti související s padělání platebních karet, byl vzat do vazby, v níž strávil 10 měsíců, a následně byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody. V květnu 2009 odcestoval zpět do Ruské federace, následně pobýval několik týdnů na Ukrajině a do České republiky přicestoval opět v červenci 2009. V roce

2010 došlo k obnovení povolení pobytu za účelem podnikání do 10. 8. 2011. Na podzim roku 2010 byl stěžovatel vzat do vazby, kde strávil 10 měsíců, vzhledem k podezření, že na území České republiky páchal obdobnou trestnou činnost jako v Lotyšsku. Po propuštění z vazby žalobce dne 2. 8. 2012 požádal o vydání víza za účelem strpění pobytu na území a k žádosti přiložil neověřenou kopii přípisu státního zastupitelství o trestním stíhání pro trestné činy spáchané v souvislosti s padělaním platebních karet. Byl poučen o tom, že je nutné žádost doložit potvrzením státního zastupitelství o nezbytnosti pobytu na území České republiky po dobu trestního stíhání. Stěžovatel byl následně zajištěn policií z důvodu nepovoleného pobytu a bylo proti němu zahájeno řízení o vyhoštění dle § 119 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobce uvedl, že nechtěl vycestovat, jelikož je proti němu vedeno trestní stíhání a bylo mu řečeno, že v průběhu soudního řízení nesmí vycestovat. Dne 3. 10. 2012 vydala Policie ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort pod č. j. KRPA-90953/ČJ-2012-000022 rozhodnutí o správním vyhoštění, proti němuž žalobce podal odvolání, které bylo Policií ČR, Ředitelstvím služby cizinecké policie zamítnuto rozhodnutím ze dne 26. 4. 2013, č. j. CPR-CPR-13183/ČJ-2012-930310-V217, a rozhodnutí o správním vyhoštění bylo potvrzeno.

[3] Dne 30. 12. 2014 podalo Městské státní zastupitelství v Praze na žalobce obžalobu pro spáchání zvlášť závažného zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle § 234 odst. 3 a 4 písm. a) trestního zákoníku a přečinu podvodu dle § 209 odst. 1, 3 a 4 písm. a) trestního zákoníku. Policie ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, vydala rozhodnutí ze dne 3. 3. 2015, č. j. KRPA-82601-32/ČJ-2015-000022, o správním vyhoštění žalobce spojeným se zákazem pobytu na území členských států EU na dobu 4 let, zároveň bylo vydáno rozhodnutí č. j. KRPA-82601-30/ČJ-2015-000022 o jeho zajištění za účelem správního vyhoštění. V Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová učinil žalobce dne 10. 3. 2015 prohlášení o mezinárodní ochraně. Žádost o udělení mezinárodní ochrany žalobce podal dne 12. 3. 2015. V žádosti a v rámci pohovoru žalobce uvedl, že důvodem pro její podání je situace rodičů v Ruské federaci, jelikož je jim neznámými osobami vyhrožováno kvůli jejich podnikání, že jim samotné podnikání zničí, a následně i ohrožením života. Tito lidé jsou dle tvrzení žalobce spolčeni s policií, ovšem žalobce zároveň uvedl, že tyto informace má pouze zprostředkovaně od rodičů. Rodiče žalobce by chtěli odcestovat do Evropy nebo do Číny a matka žalobci řekla, že na území České republiky má setrvat co nejdéle, neboť by mohl být také ohrožen.

[4] Žalobce dále uvedl, že po propuštění z vazby v roce 2011 obdržel několik výjezdních příkazů. Dle svého vyjádření pak prostřednictvím advokátky požádal o vízum na strpění a chodil se na policii každý týden ptát, zda je již vyřízené. Koncem roku 2012 chtěl vycestovat na svatbu na Ukrajinu, o vízu na policii však nic nevěděli, poslali jej na Ministerstvo vnitra, kde jej zajistila policie s tím, že na území pobývá již tři měsíce neoprávněně. Žalobce obdržel výjezdní příkaz na sedm dní, jeho odvolání bylo zamítnuto. Nakonec na území zůstal nelegálně do doby, než byl znovu zajištěn dne 3. 3. 2015. Potvrzení soudu o nutnosti jeho přítomnosti u hlavního líčení žalobce dle svého vyjádření nedostal z toho důvodu, že ještě nebyl stanoven termín hlavního líčení. V době pohovoru byl již stanoven na 11. 5. 2015, proto ani tehdy nechtěl žalobce vycestovat. K osobním vazbám v České republice stěžovatel uvedl, že zde má družku K. G., státní příslušnost Kazachstán, která má v České republice povolen trvalý pobyt. Seznámil se s ní v roce 2014,

nežili ve společné domácnosti, ale před jeho zajištěním to plánovali. Žalobce prohlásil, že v minulosti neměl žádné problémy s orgány státní moci v zemi původu a neměl ani problémy z důvodu rasy, národnosti, pohlaví, náboženského přesvědčení. Do protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 7. 4. 2015 pak uvedl, že se asi dva týdny před tím dozvěděl, že jeho družka je těhotná.

[5] Ministerstvo vnitra vydalo rozhodnutí ze dne 13. 3. 2015, č. j. OAM-47/LE-BE02-BE02-PS-2015, o povinnosti žalobce setrvat v zařízení pro zajištění cizinců až do vycestování, nejdéle však do 10. 7. 2017. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který napadené rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 23. 4. 2015, č. j. 44 A 28/2015 – 27, neboť námitku žalobce, podle níž se domníval, že musí zůstat na území České republiky po dobu trestního řízení, sice žalovaný nepovažoval za objektivní překážku vycestování žalobce, nevysvětlil však, jak k takovému závěru dospěl, přestože na tuto skutečnost žalobce několikrát poukazoval. Jestliže důvod nevycestování uváděný žalobcem v napadeném rozhodnutí nebyl s alespoň stručným odůvodněním vyvrácen a důvody rozhodnutí žalovaného nejsou bez pochyb zřejmé ani z obsahu správního spisu, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Pouze pro úplnost krajský soud konstatoval, že nepřiměřenost zásahu do rodinného života žalobce neshledal, a to ani s přihlédnutím k těhotenství družky žalobce, neboť tato nová skutečnost nemohla být při přezkumu relevantní a otázku existence rodinného života ve smyslu čl. 8 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) je nutné dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva posuzovat s ohledem na skutečnost, že vztah byl navázán v době, kdy již zákaz pobytu žalobce na území ČR nabyl právní moci.

[6] Rozhodnutím ze dne 24. 4. 2015, č. j. OAM-47/LE-BE02-ZA04-2015, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona o azylu. Žalobce nevyvíjel v zemi původu činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, nemohl být tudíž na základě takové činnosti pronásledován, a proto mu nemohl být udělen azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Obdobně dle žalovaného žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly jeho pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, ani pro zastávání určitých politických názorů ze strany státních orgánů či jiných subjektů, nemohl proto v zemi původu pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z těchto důvodů. Hlavní argument, uvedený v žádosti o mezinárodní ochranu, o výhružkách rodičům žalobce žalovaný odmítl s tím, že žalobci samotnému vyhrožováno nebylo, sám se s údajnými vyděrači nikdy nesetkal a jeho rodiče v zemi původu stále žijí, z čehož lze dovodit, že nejsou vystaveni jednání, jež by je nutilo k bezprostřednímu opuštění země původu. Žalovaný také měl za to, že žalobce byl povinen se nejprve obrátit na bezpečnostní orgány země původu, přičemž dle jeho názoru by definice pronásledování mohla být u nestátních subjektů naplněna pouze v případě, že by orgány veřejné moci odmítly poskytnout žalobci ochranu před ohrožením ze strany takových soukromých osob, tedy pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Skutečnost, že v některé zemi existuje ne zcela demokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, a že zákony jsou zneužívány ve prospěch některých osob, však neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven. Pouhá skutečnost, že pochází ze země, která je v daném ohledu problematická, neznamená splnění podmínek pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. Žalovaný dospěl

k závěru, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu pouze z důvodu legalizace svého pobytu na území České republiky, což ani sám nezastírá. Azylově relevantní nebylo dle žalovaného ani tvrzení žalobce o jeho vztahu s družkou. Azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu mu proto nebyl udělen a nebylo mu možné udělit ani azyl za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu. Žalovaný neshledal ani existenci podmínek pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

[7] Žalovaný dále dospěl k závěru, že u žalobce nejsou splněny předpoklady pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 zákona o azylu, neboť mu nebyly známy skutečnosti, dle kterých by žalobci mohla hrozit vážná újma uložením či vykonáním trestu smrti. K obdobnému závěru dospěl i v případě vážné újmy spočívající v nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení či trestání. Takové zacházení či trestání přitom musí dosahovat určitého stupně závažnosti a je podle názoru žalovaného relevantní pouze tam, kde nebezpečí reálně a bezprostředně hrozí po návratu do země původu, nikoliv tam, kde nastat nemusí, nebo nastane pouze v případě přidružené skutečnosti. Žalovaný shledal, že v situaci, kdy žalobce jako hlavní důvod žádosti o mezinárodní ochranu označil obavu z jednání jemu neznámých lidí, žalobci samotnému vyhrožováno není, a rodiče žalobce přes tvrzené vydírání zůstávají v zemi původu, není možné shledat reálné nebezpečí vážné újmy. Žalobce se ani neobrátil o pomoc na k tomu příslušné státní orgány v zemi původu, přičemž žalovaný dospěl k závěru, že na základě výpovědi žalobce, ani na základě shromážděných informací o zemi původu nelze předpokládat, že by mu tato pomoc byla odmítnuta. Z žalobcem uváděného důvodu tudíž žalobci nemohla hrozba vážné újmy vzniknout. Dle informací o zemi původu také nelze dospět k závěru, že by žadateli hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí nebo ozbrojeného konfliktu.

[8] Na základě tvrzení žalobce žalovaný ani neshledal, že by jeho vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Skutečnost, že v ČR žalobce má těhotnou družku, dle žalovaného neodůvodňuje použití čl. 8 Úmluvy, neboť se nejedná o natolik dlouhodobý ani intenzivní vztah. Zároveň žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu v souvislosti s konstatováním, že pobyt cizince na území České republiky může být realizován na základě zákona o pobytu cizinců. Žalovaný také zdůraznil, že vzhledem k občanství družky žalobce není realizace jejich rodinného života niterně spojena s územím České republiky. Žalobci proto nebyla udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že z dostupných informací, ani z výpovědi žalobce nevyplývá, že by byla udělena doplňková ochrana některému z jeho rodinných příslušníků, nebyla žalobci udělena ani doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu.

[9] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové žalobu, která byla rozsudkem ze dne 28. 4. 2016, č. j. 29 Az 16/2015 – 71, zamítnuta. V odůvodnění rozsudku se krajský soud ztotožnil s argumentací a se závěry žalovaného. Dle krajského soudu nemohly skutečnosti uvedené žalobcem v průběhu správního řízení naplnit pojem pronásledování z azylově relevantních důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu, ani odůvodněného strachu z takového pronásledování. Žalobce osoby údajně vydírající jeho rodiče nezná, nesdělil, jakou případnou újmu jim měly tyto osoby způsobit, případně v jaké době, přičemž rodiče dále žijí v zemi původu. Z těchto důvodů krajský soud souhlasil s žalovaným, že vyjádření žalobce nepůsobí důvěryhodně, ale spíše účelově,

přičemž se domníval, že i kdyby bylo důvěryhodné, nemůže být dle judikatury Nejvyššího správního soudu azylově relevantní (krajský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz). Pokud jde o námitku nedostatečného posouzení soukromého a rodinného života žalobce, dospěl krajský soud k závěru, že ačkoliv tuto skutečnost uvedl žalobce již do protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, nedoložil toto tvrzení a dále se k této informaci nevyjádřil, nelze proto žalovanému vytýkat, že nezvažoval rodinný život stěžovatele a jeho možný další vývoj šířeji. Krajskému soudu byla předložena těhotenská knížka až dne 24. 9. 2015, přičemž rozhodnutí žalovaného bylo vydáno dne 24. 4. 2015. Žalobce se dle krajského soudu nemůže dovolávat ani ochrany rodinného života na území České republiky, neboť si musel být při zakládání rodinných vazeb vědom svého nelegálního pobytu na tomto území. Jak sám uváděl, nerespektoval správní vyhoštění, neboť se nechtěl vzdálit z území České republiky po dobu trvání trestního stíhání. Soud dále doplnil, že k realizaci společného života pro vztahy obdobné rodinným slouží zákon o pobytu cizinců, a jak uvedl žalovaný, rodinný život žalobce není niterně spjat s územím České republiky. Pokud jde o námitku žalobce, že území České republiky neopustil, jelikož nechtěl být považován za osobu vyhýbající se trestnímu řízení, krajský soud konstatoval, že rozsudkem ze dne 23. 4. 2015, č. j. 44 A 28/2015 – 27, Krajský soud v Praze zrušil rozhodnutí žalovaného o povinnosti žalobce setrvat v zařízení pro zajištění cizinců, neboť se ke stejné námitce žalovaný v uvedeném rozhodnutí vůbec nevyjádřil. Krajský soud v Hradci Králové však považuje tento argument v nyní posuzované věci mezinárodní ochrany za irelevantní, neboť nemůže osvětlit podstatu žádosti žalobce o mezinárodní ochranu vzhledem k tomu, že tato námitka nespadá mezi striktně dané důvody pro její udělení.

II.
Obsah kasační stížnosti

[10] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel se ohradil proti závěru krajského soudu o účelovosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Nesouhlasí s jeho závěrem, že skutečnosti uvedené v žádosti o mezinárodní ochranu nejsou dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu azylově relevantní, jelikož dle jeho názoru správní orgán i soud opomněly, že, jak poukazoval, pokud by se obrátil na orgány na území Ruské federace, osoby vydírající opakovaně jeho rodiče mají prostředky a možnosti k ovlivnění procesu vyšetřování a ochrana v takovýchto situacích není ze strany orgánů veřejné moci poskytována. Stěžovatel poukázal především na nefunkčnost justičního systému v zemi původu, přičemž uvedl, že pro mnoho lidí se stal jedinou nadějí Evropský soud pro lidská práva, výkon jeho rozhodnutí je však často nedosažitelný. Stěžovatel rovněž citoval zprávu Rady OSN pro lidská práva ze dne 28. 4. 2014, č. A/HRC/26/32, podle níž ruský právní řád sice poskytuje mechanismy k podání žaloby proti orgánům státní správy, ty však často nefungují dobře. Stěžovatel poukázal na povinnost správního orgánu zjistit všechny relevantní a dostupné informace o zemi původu v případě, že žadatel poukáže na důvody, které by mohly být pro posouzení otázky udělení mezinárodní ochrany relevantní. Dle stěžovatele není rozhodné, zda tyto důvody dostatečně objasňuje, neboť jejich relevance je předmětem posouzení správního orgánu, který má povinnost obstarat si dostatek

informací o zemi původu. Závěr, že skutečnosti uvedené stěžovatelem nemohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany a nejsou pro ni relevantní, proto považuje stěžovatel za nedostatečně odůvodněný.

[11] Dle názoru stěžovatele také správní orgán nezhodnotil řádně a v souladu se zákonem rodinný život stěžovatele jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, čímž došlo k nepřiměřenému zásahu do jeho rodinného a soukromého života v rozporu s čl. 8 Úmluvy. Správní orgán i soud se omezily na tvrzení stěžovatele při pohovoru, že má družku, se kterou nesdílí společnou domácnost, avšak opomněly skutečnost, že s touto družkou, jež má v České republice povolen trvalý pobyt, založil rodinu, což bylo zřejmé již v době, kdy se seznámil s podklady pro rozhodnutí správního orgánu. Argument, že má svůj rodinný život realizovat dle zákona o pobytu cizinců, podle stěžovatele neobstojí, a závěr soudu, že se nemůže domáhat práv na vedení rodinného života na tomto území, neboť si byl při zakládání rodinných vazeb vědom nezákonnosti svého pobytu, jakož i závěr, že rodinný život stěžovatele a jeho družky není niterně spjat s územím České republiky, považuje stěžovatel za absurdní.

[12] Stěžovatel se domnívá, že neudělením mezinárodní ochrany došlo k porušení čl. 8 Úmluvy, neboť mu je odepíráno právo na rodinný život na území České republiky, kde má osobní a rodinné vazby. V případě jeho navrácení do země původu by došlo k vážnému narušení rodinného života, neboť návrat stěžovatele do České republiky by byl nerealizovatelný vzhledem k tomu, že zákaz jeho pobytu na území je stále platný a následně by měl pouze velice pochybnou možnost získat vízum ke vstupu za účelem podání žádosti o povolení přechodného pobytu. Stěžovatel zdůraznil, že dle jeho názoru došlo k zásahu do jeho rodinného života a tento zásah není v demokratické společnosti nevyhnutelný. Následně stěžovatel odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, a ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, publ. pod č. 2836/2012 Sb. NSS, s tím, že dle jeho názoru jsou v jeho případě dány okolnosti definované v těchto rozsudcích jako případ, kdy by samotné vycestování stěžovatele bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Tyto okolnosti spočívají v délce života stěžovatele v České republice a v jeho vztahu s družkou, jež aktuálně žádá o české občanství a je na stěžovateli závislá. Skutečnost, že stěžovatel pobýval na území neoprávněně, dle jeho názoru nevylučuje rozpor takového zásahu do jeho rodinného života s čl. 8 Úmluvy.

III.
Vyjádření žalovaného

[13] Žalovaný ve svém vyjádření označil všechny námitky stěžovatele za nedůvodné, což dle jeho názoru jednoznačně vyplývá z obsahu správního spisu, a ztotožnil se s rozhodnutím krajského soudu, na jehož závěry odkázal. V průběhu správního řízení bylo dle jeho názoru objasněno, že tvrzeným důvodem podané žádosti je legalizace pobytu na území České republiky. Návrat do Ruska stěžovatel nyní odmítá z důvodu obavy z pronásledování ze strany soukromých osob a dále z důvodu existence soukromého a rodinného života v ČR. Tyto důvody byly podrobně zhodnoceny v napadeném rozhodnutí žalovaného, přičemž krajský soud se s tímto hodnocením ztotožnil. Žalovaný dle svého názoru vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Stěžovatel měl

možnost se s podklady pro rozhodnutí seznámit a nechtěl se k nim dále vyjadřovat. Uvedl pouze, že se dozvěděl o těhotenství své družky.

IV.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[16] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost.

[17] Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publ. pod č. 2289/2011 Sb. NSS). V daném případě žalovaný dospěl k závěru, že tvrzení uváděná stěžovatelem, ani skutečnosti, které vyšly v průběhu řízení najevo, neodůvodňují udělení některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a či § 14b zákona o azylu.

[18] Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se žadateli azyl udělí, pokud je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je podmínkou, že žadatel má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Vzhledem k tomu, stěžovatel nikdy netvrdil odůvodněný strach z pronásledování z důvodu uplatňování politických práv a svobod či z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů, důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. a) nebo § 12 písm. b) zákona o azylu na něj nedopadají. Tvrzení, která stěžovatel uplatňuje v této věci, jsou spojena s podnikáním jeho rodičů a s tím souvisejícím údajným vyhrožováním ze strany neznámých osob, nemají tudíž žádnou souvislost s azylově relevantními důvody pronásledování.

[19] Naopak dle § 14a zákona o azylu není podstatné, z jakých důvodů žadateli případně hrozí reálné nebezpečí vážné újmy v zemi původu, ale právě jen existence tohoto reálného nebezpečí. Jaký typ příkoří bude dosahovat intenzity vážné újmy, definuje § 14a odst. 2 zákona o azylu, resp. čl. 15 směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepracované znění), (dále jen „kvalifikační směrnice“), se kterou musí být zákon o azylu, pokud je to možné, vykládán konformně. Jedná se o uložení nebo vykonání trestu smrti, případně popravy, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo integrity civilisty z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo, jak § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu stanoví sice nad rámec čl. 15 kvalifikační směrnice a v rozporu s tím, co členským státům umožňuje čl. 4 kvalifikační směrnice, nicméně ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu, o rozpor vycestování cizince s mezinárodními závazky České republiky.

[20] Jestliže tedy stěžovatel tvrdil možnost nebezpečí vážné újmy ze strany nestátních subjektů (soukromých osob) v případě návratu do země původu, jsou tato tvrzení relevantní přinejmenším ve smyslu udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu a v tomto smyslu je třeba korigovat příliš kategorické závěry krajského soudu a do určité míry i žalovaného. Ustanovení § 2 odst. 6 (v době vydání napadeného rozhodnutí § 2 odst. 9) zákona o azylu vymezuje, obdobně jako čl. 6 kvalifikační směrnice, okruh možných původců pronásledování nebo vážné újmy tak, že se jimi *„rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou“*. Dle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice tato případná ochrana před nestátními původci pronásledování či vážné újmy musí být účinná, a ne pouze dočasná (k tomu srov. v kontextu ukončení mezinárodní ochrany rozsudek velkého senátu Soudní dvora EU ze dne 2. března 2010, *Abdulla,* C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, ECLI: EU:C:2010:105, body 72-73). Zpravidla je tomu tak, pokud poskytovatel ochrany *„učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy,*

mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup“ (srov. též obdobné znění § 2 odst. 11, resp. nyní § 2 odst. 5 zákona o azylu). Ačkoliv z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23), v případě, že informace o zemi původu ukazují opodstatněnost této nedůvěry, nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpal prostředky vnitrostátní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).

[21] Taktéž lze připomenout, že řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64; ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89; a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se důvodnost strachu z pronásledování či nebezpečí vážné újmy v budoucnu) a tedy že nesprávné rozhodnutí má pro žadatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu (srov. čl. 4 kvalifikační směrnice).

[22] Pokud má správní orgán ohledně předestřeného azylového příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil veškeré dostupné důkazy, včetně relevantních informací o zemi původu, které věrohodnost výpovědí žadatele vyvracejí či zpochybňují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Z uvedeného např. dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 – 54, vyplývá, že správní orgán musí dát žadateli při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby mohl předestřít podrobně svůj azylový příběh, a to včetně všech detailů, které jsou vedle jeho vnitřní a vnější konzistentnosti důležitým kritériem pro posouzení jeho věrohodnosti. Pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité mezery či rozpory, musí poskytnout žadateli možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 - 55).

[23] Pokud nelze určité tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu doložit, ale ani vyvrátit listinnými či jinými důkazy a žadatel splní podmínky uvedené v čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice, je správní orgán, jak Nejvyšší správní soud konstatoval ve zmiňovaném rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, povinen z takového tvrzení vycházet.

[24] Čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice zní:

„*5. Uplatňují-li členské státy zásadu, podle které je povinností žadatele, aby žádost o mezinárodní ochranu zdůvodnil, a nejsou-li jednotlivá prohlášení žadatele doložena písemnými nebo jinými doklady, nevyžadují tato prohlášení důkazy při splnění těchto podmínek:*

a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil;

b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí;

c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele;

d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možném čase, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil;

e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele."

[25] Věrohodnost příběhu stěžovatele měla být prověřena již v rámci správního řízení o mezinárodní ochraně, a to především vhodně kladenými otázkami u pohovoru. Z poskytnutého spisového materiálu však vyplývá, že věrohodností stěžovatelových tvrzení se podrobněji zabýval až krajský soud, který vyjádřil v tomto ohledu své pochybnosti. Je pravdou, že stěžovatel se u svých tvrzení o potenciální vážné újmě pohyboval pouze v obecné rovině, z jím uvedených skutečností nevyplývá, v jakém oboru měli jeho rodiče podnikat, z jakých kruhů pocházejí údajní vyděrači, ani jakým způsobem by měli být dle stěžovatele propojeni s policií v zemi původu, zda se např. jedná o prorůstání mafie do státních struktur apod. Tvrzení stěžovatele nejsou dostatečně konkrétní, což snižuje jejich věrohodnost, avšak správní orgán měl na obecnou povahu tvrzení stěžovatele upozornit a dát mu možnost je konkretizovat doplňujícími dotazy.

[26] Dle Nejvyššího správního soudu stěžovatel odůvodnil žádost o mezinárodní ochranu jen velmi kuse a obecně, na straně druhé žalovaný pochybil, pokud věrohodnost výpovědi stěžovatele u pohovoru dostatečně neprověřil. Toto pochybení, stejně jako nepřesné (příliš zužující) hodnocení relevance uvedených tvrzení stěžovatele z hlediska možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany, ovšem nemělo v daném případě dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, neboť i za předpokladu, že by vážná újma ze strany soukromých osob skutečně rodičům stěžovatele hrozila, stěžovatel ani v minimálním rozsahu nevysvětlil, v jakém ohledu by se tato hrozba měla týkat i jeho samého. Jediným vodítkem je v tomto směru opět obecné, blíže nespecifikované tvrzení stěžovatele o vyjádření obav jeho matky.

[27] Poukazuje-li stěžovatel na zásahy ze strany orgánů Ruské federace vůči jednotlivcům, lze mu přisvědčit, že v této zemi v mnoha případech dochází k závažnému porušování lidských práv. Avšak z azylového příběhu stěžovatele nevyplývá, že by takovému zásahu někdy byl vystaven či že by mu hrozil do budoucna. Pokud jde o jeho argumentaci povinností správního orgánu shromáždit dostatečné informace o situaci v zemi původu, Nejvyšší správní soud i v tomto ohledu se stěžovatelem v obecné rovině souhlasí, nicméně vzhledem k nekonkrétnosti jeho azylového příběhu neshledává ani v postupu žalovaného, který shromáždil ve spise pouze obecné informace o zemi původu, pochybení, jež by mělo v tomto případě dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[28] Stěžovatel dále namítal nedostatečné posouzení svých rodinných vazeb jakožto potenciálního důvodu pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[29] Jak připomíná stěžovatel, v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, Nejvyšší správní soud konstatoval, že je třeba „*rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně*

některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců")], od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Samotná nutnost vycestovaní cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců.". Jak dále Nejvyšší správní soud uvedl, „*obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil. (...) Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.*"

[30] Takové vazby, resp. okolnosti, jejichž existenci Nejvyšší správní soud připustil např. v rozsudku ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28, rovněž zmiňovaném stěžovatelem, Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci neshledal.

[31] Nejvyšší správní soud se ve zmiňovaném rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, vyjádřil v tom smyslu, že čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011 – 47). V rozsudku ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 - 65, Nejvyšší správní soud odkázal na kritéria, která Evropský soud pro lidská práva při posuzování přiměřenosti zásahu do práva na osobní a rodinný život zohledňuje a jimiž jsou zejména „*(1) rozsah, v jakém by byl rodinný život narušen, (2) rozsah vazeb na smluvní stát, který hodlá cizince vyhostit nebo který neudělil cizinci pobyt, (3) existenci nepřekonatelné překážky k rodinnému životu v zemi původu, např. nemožnost rodinného příslušníka následovat cizince do země jeho původu, (4) „imigrační historii" dotčených osob, tedy porušení pravidel cizineckého práva v minulosti, (5) důvody veřejného pořádku, (6) zda byl rodinný život založen až poté, kdy dotčené osoby věděly, že v dané zemi cizí státní příslušník pobývá nelegálně, a že je proto jejich rodinný život od počátku nejistý (viz např. rozsudky ze dne 31. 1. 2006, Rodrigues da Silva and Hoogkamer proti Nizozemsku, stížnost č. 50435/99, bod 39, ze dne 28. 6. 2011, Nunez proti Norsku, stížnost č. 55597/09, bod 70, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 5. 9. 2000, Solomon proti Nizozemsku, stížnost č. 44328/98, a ze dne 22. 6. 1999, Ajayi a další proti Spojenému království, stížnost č. 27663/95). Zejména naplnění posledně zmiňovaného kritéria zpravidla vede k závěru o neopodstatněnosti stížnosti (viz např. rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 26. 1. 1999, Jerry Olajide Sarumi proti Spojenému království, stížnost č. 43279/98, či ze dne 9. 11. 2000, Andrey Shebashov proti Lotyšsku, stížnost č. 50065/99), ale existují výjimky, kdy i v takovém případě převáží zájem cizince, aby nebyl vyhoštěn (viz např. Nunez proti Norsku).*" Dále Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku poznamenal, že „*uvedená kritéria je třeba posoudit ve vzájemné souvislosti a porovnat zájmy jednotlivce na pobytu v dané zemi s opačnými zájmy státu, např. nebezpečím pro společnost či ochranou veřejného pořádku. Právo vyplývající z čl. 8 Úmluvy totiž není absolutní a je zde prostor pro vyvažování protichůdných zájmů cizince a státu*".

[32] Jak vyplývá ze správního spisu, stěžovatel vytvářel své rodinné vazby na území ČR v době, kdy zde pobýval nelegálně. Pokud jde o tzv. extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy o otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je tedy přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, respektive soukromý život na své území, Nejvyšší správní soud se domnívá, že v dané věci nic nenasvědčuje tomu, že by měl tento extrateritoriální účinek nastat. Z informací o zemi původu, ani z výpovědi stěžovatele nelze dovodit, že by v zemi původu stěžovatele nebylo možné rodinný vztah s jeho družkou a jejich dítětem uskutečňovat, k čemuž přispívá také skutečnost, že družka stěžovatele dosud nebyla státní příslušnicí ČR. Česká republika proto není jediným státem, ve kterém by mohl být jejich rodinný život realizován.

[33] Ačkoliv v těchto případech je třeba vždy brát v úvahu jakožto zcela zásadní (primární) kritérium rovněž nejlepší zájem dítěte, v daném případě stěžovatel neprokázal své tvrzení, že by družka s dítětem byly na stěžovateli závislé, neboť družka stěžovatele byla v době rozhodování žalovaného výdělečně činná, nežila s ním ve společné domácnosti a její existenční závislost na své osobě stěžovatel tvrdil až v řízení před krajským soudem. Při posuzování této otázky a též samotného nejlepšího zájmu dítěte v daném případě je třeba brát v úvahu rovněž předchozí pravomocné odsouzení stěžovatele, byť soudem jiného členského státu EU, za nikoliv bagatelní trestnou činnost, resp. probíhající trestní stíhání stěžovatele pro obdobnou trestnou činnost na území ČR. O výjimečný případ, kdy by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování stěžovatele, se v tomto případě tedy nejedná.

V.
Závěr a náklady řízení

[34] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že jeho dosavadní judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti. Žalovaný i krajský soud se dopustili již konstatovaných dílčích pochybení, která ovšem neměla vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele, a v ostatním se krajský soud *prima facie* neodchyluje od výkladu příslušných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud tedy neshledal žádný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[35] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[36] Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., který převzal zastoupení advokáta ustanoveného krajským soudem již v řízení o žalobě, neboť tomuto ustanovenému advokátovi byla pozastavena činnost dle § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, toto zastoupení pokračovalo i v následném řízení o kasační stížnosti [§ 35 odst. 8 (nyní odst. 9) poslední věta s. ř. s.)]. Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje advokáta a odměnu za zastupování,

hradí v takovém případě stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, a dále částku odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 4114 Kč.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. dubna 2018

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu